

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

TASDIQLAYMAN

O‘quy ishlari bo‘yicha prorektor

A. Esanov

2024-yil

ILMIY TADQIQOT METODOLOGIYASI

FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Magistratura bo‘limi uchun

Bilim sohasi: 200000 - San`at va gumanitar soha
Ta`lim sohasi: 220000 - Gumanitar fanlar (tillardan tashqari)
Ta`lim yo`nalishi: 70220301 – Tarix (yo`nalish va faoliyat turi bo`yicha)

Termiz– 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Pedagogika va ijtimoiy –gumanitar
fanlar fakulteti

70220301-Tarix (yo'nalish va faoliyat
turi bo'yicha)

Fan nomi:	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	ITMM1004
Yil:	2024/2025
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	36
Seminar	36
Mustaqil ta'lim	108
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FMI	Magistrlarda ilmiy tadqiqot dasturini tuzish va unda nazariya va amaliyot birligiga rioya qilish malakalarini shakllantirishdan iborat. Fan magistrnlarni ilmiy izlanishning o'ziga xos jihatlari bilan tanishtiradi, ularda magistrlik dissyertatsiyasi ustida ishlash, uni tayyorlash va talab darajasida tayyorlashga ko'maklashishni ko'zda tutadi.
------------	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Jahon tarixi (JATB125)
2.	Tarixiy o'lkashunoslik (TAUB204)
3.	Jahon sivilizatsiyalari tarixi (JSTB2104)
4.	Tarixiy tadqiqot usullari (MTMT1405)

Ta'lim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN1	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanini o'qitish jarayonida professor-o'qituvchining vazifalari va talabalarning o'quv-bilish faoliyatini

	tashkil etish, talabalarning diqqatini jalb qilish va mashg'ulot samaradorligini oshirish metodlari haqida tasavvurga ega bo'lishi;
TN2	Ilmiy tadqiqot ishini tayorlashda ilmiy izlanish, ilmiy dalillarning rolini anglash, bilimdan asosiy metodologik vosita sifatida foydalanish; ilmiy tadqiqot jarayonida muammoni to'g'ri qo'yish va uning echimini topish yo'llarini izlash texnologiyasini; axborot va axborot texnologiyalaridan foydalanishning zaruriyati; ilmiy ish ma'nosini tushunishning ahamiyati; ilmiy tadqiqot jarayonida olim mas'uliyatining ahamiyati to'g'risida bilimga ega bo'lishi haqida bilishlari lozim;
TN3	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanining didaktik ta'minotini ishlab chiqish, mashg'ulot ishlanmalarini tayyorlash, mutaxassislik fanlarining o'quv-uslubiy majmualarini ishlab chiqish, mutaxassislik fanlarini o'qitish jarayonida reyting tizimini qo'llash;
TN4	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanini o'qitishda mashg'ulotlarning rejasini tuzish va ma'ruza matnini tayyorlash; ochiq mashg'ulotlarni o'tkazish va hujjatlarini rasmiylashtirish, yil, semestr bo'yicha o'quv ishlarining tashkil etilishini rejalashtirish, auditoriyadan tashqari ish shakllariga rahbarlik qilish;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanini o'qitish texnologiyalarining pedagogik asoslari, mutaxassislik fanlaridan o'quv amaliyotini tashkil etish, o'quv-ishlab chiqarish ishlarini meyorlashtirish va tashkil etish;
TN6	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fan o'qituvchisining o'quv meyoriy hujjatlari va metodik ishlari, ularni rejalashtirish, tashkil etish va tayyorlash malakalariga ega bo'lishi.
TN7	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanining vazifalari, o'qitish qonuniyatlari va tamoyillarining nazariy asoslarini ilmiy taxlil qilish;

Fanning mazmuni	
1-semestr mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi» fanining predmeti, maqsadi va vazifalari
M2	Tadqiqotchi faoliyati va unga qo'yiladigan malakaviy talablar
M3	Ijod va ilmiy tadqiqot bilish faoliyatining mahsuli
M4	Ilmiy tadqiqotning namoyon bo'lish jihatlari
M5	Ilmiy tadqiqotning namoyon bo'lish shakllari
M6	Ilmiy tadqiqotning tiplari
M7	Ilmiy tadqiqotda muammo va muammoli vaziyatning o'zaro ta'siri
M8	Dalil – ilmiy muammoni yechish omili
M9	Ilmiy maktab: metod va asosiy metodologik yondashuvlar
M10	Ilmiy tadqiqotni rasmiylashtirish
M11	Ilmiy tadqiqot natijalarini joriy qilinishi
M12	Dissertatsion tadqiqotning nazariy va amaliy samaradorligi, uni rasmiylashtirish qoidalari
M13	Tushunish va tushuntirish ilmiy faoliyatning mezonlari

M14	Ilmiy tadqiqotda axborot izlash va qayta ishlash
M15	Ilmiy adabiyot bilan ishlash. Ilmiy adabiyotni o'qish texnologiyasi
M16	Rasionallik va ilmiy tadqiqot mutanosibligi
M17	Olimning professionallashuvi va ijtimoiy mas'uliyati
M18	O'zbekistonning intellektual elitasi va ularga ishlash uchun yaratilgan sharoitlar

I-semestr mashg'ulotlar shakli: seminar mashg'uloti (S)

A1	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi» fanining predmeti, maqsadi va vazifalari
A2	Tadqiqotchi faoliyati va unga qo'yiladigan malakaviy talablar
A3	Ijod va ilmiy tadqiqot bilish faoliyatining mahsuli
A4	Ilmiy tadqiqotning namoyon bo'lish jihatlari
A5	Ilmiy tadqiqotning namoyon bo'lish shakllari
A6	Ilmiy tadqiqotning tiplari
A7	Ilmiy tadqiqotda muammo va muammoli vaziyatning o'zaro ta'siri
A8	Dalil – ilmiy muammoni yechish omili
A9	Ilmiy maktab: metod va asosiy metodologik yondashuvlar
A10	Ilmiy tadqiqotni rasmiylashtirish
A11	Ilmiy tadqiqot natijalarini joriy qilinishi
A12	Dissertatsion tadqiqotning nazariy va amaliy samaradorligi, uni rasmiylashtirish qoidalari
A13	Tushunish va tushuntirish ilmiy faoliyatning mezonlari
A14	Ilmiy tadqiqotda axborot izlash va qayta ishlash
A15	Ilmiy adabiyot bilan ishlash. Ilmiy adabiyotni o'qish texnologiyasi
A16	Rasionallik va ilmiy tadqiqot mutanosibligi
A17	Olimning professionallashuvi va ijtimoiy mas'uliyati
A18	O'zbekistonning intellektual elitasi va ularga ishlash uchun yaratilgan sharoitlar

Mustaqil ta'lim (MT)

I semester

1	Seminar mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish.	45 soat
2	Vaziyatli masalalar (kazuслar) tuzish.	20 soat
3	Berilgan manbalarni o'rganish.	20soat
4	Mavzu bo'yicha referat yozish.	15 soat
5	Anjumanga tezis tayyorlash.	110. soat

Asosiy adabiyotlar

1.	Mirziyoev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2021. -464 b.
2.	Shermuxeamedova N. A. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi.-Toshkent: Noshir, 2020. - 480 b.

3.	Allayarova S.N. Talabalarni ilmiy tadqiqotga yo'naltirishning dolzarb masalalari. -T.: Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi, 2022.
4.	Alemasov V., Mamadaliyev Sh. Ilmiy tadqiqot, metodika, ijodiyot. - Toshkent: O'zbekiston Respublikasi ichki ishlar akademiyasi, 2015. - 120 b.
5.	Новиков А.М. Методология научного исследования: учеб.-метод. пособие / А.М.Новиков, Д.А.Новиков. - 4-е изд. - М.: URSS: ЛЕНАНД, 2017. - 270 с.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Мирзиёев Ш.М. "Ҳозирги замон ва Янги Ўзбекистон."Ўзбекистон" нашриёти,2024. -560б.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi "O'zbekistonda erkin va faravon yashaylik".5-jild.-Toshkent:O'zbekiston" nashriyoti,2023.-408b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O'zbekistonda taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz".6-jild. Toshkent." O'zbekiston" nashriyoti,2023.-536b.
4.	Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O'zbekiston strategiyasi".- Toshkent. 'O'zbekiston" nashriyoti,2021.-464b.
5.	Иззетова Э, Пўлатова Д.А., Философия и методология науки. Учебное пособие. Т., 2013.
6.	Valieva C.,Tulenova K.J. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi. O'quv qo'llanma. Т., 2020.
7.	Дурнев Р. А. О характерных ошибках соискателей: ввести с научного фронта (в 2-х частях) / Р. А. Дурнев, Е. М. Мешэржков // Технологии гражданской безопасности. 2013 №2 (36). С. 26-30.
8.	Коньюков А.Е. Основы научных исследований. Общая теория эксперимента.-К : "Освита", 2012
9.	Карпов А. Практическое пособие для аспирантов и соискателей: (как поступить в аспирантуру, как написать диссертацию, автореферат, научную статью, как подготовить к защите и защитить диссертацию) 2-е издание. Москва: Научные технологии. 2014. 265 с.
10.	Saifnazarov i., Karimov T., Nikitchenko .V. Ilmiy ijod metodologiyasi.- Toshkent:TDIU, 2004
11.	Turabova S. Ilmiy bahs (debat, diskussiya, disput)ning mantiqiy-epistemik tahlili (monografiya).-Termiz: «Surxon-nashr»,2020. -148б.

Axborot manbalari

1. www.gov.uz
2. www.natlib.uz
3. www.ziyounet.uz
4. www.lex.uz
5. www.google.ru
- 6.

**Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda
quyidagi mezonlar tavsifa etiladi:**

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritilgan bo'lsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etgan bo'lsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob berilgan bo'lsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob berilgan bo'lsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinmasa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	M.X.Fayzullayeva.- Termiz iqtisodiyot va servis unuversiteti "Tarix fanlari" kafedrasida dotsenti t.f.d.
E-mail:	mavlyudafayzullayeva94@gmail.com
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, "Tarix fanlari" kafedrasida
Taqrizchilar:	Mirzayev J.Z. – Termiz davlat universitetining "Jahon tarixi" kafedrasida dotsenti, t.f.n. Xo'lmuminov X.E. – Termiz davlat universitetining "Jahon tarixi" kafedrasida dotsenti, t.f.d.

Mazkur Sillabus universitet Kengashining 2024-yil 30.08 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Tarix fanlari" kafedrasining 2024-yil 28.08 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv bo'limi boshlig'i
Fakultet dekani
Kafedra mudiri
Tuzuvchi

Z. Turayev
S.Bazarov
F.Yormatov
M.X.Fayzullayeva